

Till årsstämman i Norrlandsoperan AB
(556529–6190)

Granskningsrapport år 2021 - Norrlandsoperan AB

Vi, av fullmäktige i Region Västerbotten respektive Umeå kommun utsedda lekmannarevisorer, har granskat verksamheten i Norrlandsoperan AB. I granskningsarbetet har vi biståtts av sakkunnigt stöd.

Styrelsen ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande bolagsordning, ägardirektiv och beslut samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. Lekmannarevisor har i uppdrag att granska verksamhet och intern kontroll samt pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. Granskningen har utförts enligt aktiebolagslagen och kommunallagen, god revisionsordning i kommunal verksamhet och fullmäktiges revisionsreglemente samt utifrån bolagsordning och av bolagsstämman fastställt ägardirektiv. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och prövning.

Vi bedömer att bolagets verksamhet år 2021 genomfördes i enlighet med fullmäktiges direktiv och det kommunala ändamålet. Av granskningen framgår att bolagets styrelse och VD under året agerade aktivt för att hantera de utmaningar som följde med pandemin. Styrelsen saknade dock en verksamhetsplan för år 2021 och den interna kontrollen var inte tillräckligt utvecklad. Styrelsen bedömer att verksamheten genomfördes i enlighet med de kommunala befogenheterna. Vi gör ingen annan bedömning.

Vi bedömer sammantaget att bolagets verksamhet har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Vi bedömer att bolagets interna kontroll i inte var helt tillfredsställande.

Signeras digitalt.

Britta Enfält
Lekmannarevisor

Ewa Miller
Lekmannarevisor

Vi återoppar bifogad rapport: Grundläggande granskning år 2021 av Norrlandsoperan AB, revisionskontoret Region Västerbotten.

UNDERSKRIFTSSIDA

Detta dokument har undertecknats med elektroniska underskrifter:

NAMN:	EWA MILLER	
TITEL, ORGANISATION:	Lekmannarevisor , Norrlandsoperan AB	
IDENTIFIKATIONSTYP:	Svensk e-legitimation	
IDENTIFIKATIONS-ID:	_08cfdca88a9495c9be9081ffa3820af2bc	
DATUM & TID:	2022-03-21 11:47:32 +01:00	

NAMN:	BRITTA ERIXON ENFÄLT	
TITEL, ORGANISATION:	Förtroendevald revisor, Norrlandsoperan AB	
IDENTIFIKATIONSTYP:	Svensk e-legitimation	
IDENTIFIKATIONS-ID:	_08db3d386abfd13e36a64e9ae1d1d3c81c	
DATUM & TID:	2022-03-21 12:10:41 +01:00	

Certifierad av Comfact Signature
Accepterad av alla undertecknare
2022-03-21 12:10:47 +01:00
Ref: 33759SE
www.comfact.se

[Validera dokumentet](#) | [Användarvillkor](#)

Grundläggande granskning år 2021

Norrlandsoperan AB

Fotograf: Amelie Näslund

Lekmannarevision

Mars 2022

Eva Moe

Certifierad kommunal revisor, Region Västerbotten

Innehåll

1. Sammanfattande analys	3
Rekommendationer	3
2. Bakgrund	4
Norrlandsoperan AB	4
Lekmannarevisorernas uppdrag	4
Iakttagelser i 2020 års granskning	4
Syfte och revisionsfrågor	5
Revisionskriterier	5
Metod	5
3. Bolagets uppdrag och mål	6
Ägarnas uppdrag till bolaget	6
Ägarnas krav på rapportering	7
4. Granskningens resultat	8
Styrelsens styrning av verksamheten	8
Styrelsens uppföljning och kontroll	9
Styrelsens internkontroll	10
Norrlandsoperans ekonomiska resultat 2021	11
Styrelsens årsredovisning	12
Uppföljning av 2020 års rekommendationer	13
5. Svar på revisionsfrågor	14
Rekommendationer	14
Bilaga 1: Granskning av styrande dokument:	16

1. Sammanfattande analys

Pandemin hade även år 2021 en stor påverkan på Norrlandsoperans verksamhet. Föreställningar fick ställas in, skjutas upp eller digitaliseras. Av granskningen framgår att VD agerade aktivt under året för att hålla i gång och fortsätta utveckla verksamheten trots de negativa effekterna som pandemin medförde. Med hänsyn till omständigheterna bedömer vi att bolagets verksamhet genomfördes på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt. Styrelsen saknade dock en verksamhetsplan för år 2021 och den interna kontrollen var inte tillräckligt utvecklad. Vi bedömer att styrelsens styrning, uppföljning och kontroll inte var helt tillfredsställande.

Bolagets styrelse bedömer att verksamheten år 2021 genomfördes i enlighet med bolagets kommunala ändamål och de kommunala befogenheterna. Vi gör ingen annan bedömning.

Rekommendationer

Vi rekommenderar styrelsen att:

- Säkerställa att arkivbeskrivningen revideras.
- Säkerställa att det finns en arkivförteckning.
- Säkerställa att dokumenthanteringsplanen revideras.
- Säkerställa att det finns dokumenterade rutiner för utlämnande och sekretessprövning av allmänna handlingar.
- Fortsätta utveckla internkontrollplanen.

2. Bakgrund

Norrlandsoperan AB

Norrlandsoperan AB ska bedriva produktion av opera, musik, dans, konstutställningar, pedagogisk verksamhet och konsulentinsatser inom musik-, dans- och teaterlivet samt därmed närstående scenisk och kulturell verksamhet och annan publik sidoverksamhet. Verksamheten ska huvudsakligen bedrivas i Umeå kommun och Västerbottens län.

Lekmannarevisorernas uppdrag

Lekmannarevisorernas uppdrag regleras i kommunallagen och aktiebolagslagen. Lekmannarevisorn granskar bolagets styrelse och VD. Lekmannarevisorn ska granska och pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Lekmannarevisorn ska också granska om den interna kontrollen är tillräcklig. Prövningen av verksamhetens ändamålsenlighet och om ekonomin är tillfredsställande utgår från ägarnas, det vill säga fullmäktiges, direktiv och beslut för bolaget.

Iakttagelser i 2020 års granskning

Bolagets styrelse och VD agerade aktivt under år 2020 för att hantera de negativa effekterna av pandemin. Med hänsyn till omständigheterna bedömde lekmannarevisorerna att bolagets verksamhet genomfördes på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Lekmannarevisorerna bedömde också att styrelsen i huvudsak hade en tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll. Under år 2020 beslutade styrelsen om flera väsentliga styrdokument och fick från VD löpande information om ekonomiskt läge och pågående verksamhet. Styrelsen fick också löpande information om hanteringen av de negativa effekterna som uppstod på grund av pandemin.

Styrelsen hade däremot inte beslutat om en verksamhetsplan för år 2020. Styrelsen följde inte heller upp sina mål i årsredovisningen. Granskningen visade att ett arbete hade påbörjats för att under år 2021 utveckla styrelsens vision, mål och indikatorer samt att ta fram en verksamhetsplan.

Rekommendationer

Lekmannarevisorerna lämnade följande rekommendationer till styrelsen:

- Besluta om en verksamhetsplan med mätbara mål. Det bör framgå av verksamhetsplanen hur målen ska följas upp.
- Utveckla uppföljningen av verksamheten i årsredovisningen utifrån ägarnas direktiv och styrelsens mål.
- Utveckla arbetet med intern kontroll. Av internkontrollplanen bör det framgå hur kontrollerna ska genomföras. Av uppföljningen bör kontrollernas resultat framgå.

Syfte och revisionsfrågor

Granskningens syfte är att ge underlag för lekmannarevisorernas bedömningar i den årliga granskningsrapporten. Granskningen är översiktlig med inriktning mot bolagets resultat för år 2021 och styrelsens system för styrning och kontroll. För granskningen har vi formulerat följande övergripande revisionsfrågor:

- Har styrelsen med hjälp av grundläggande styrdokument säkerställt att verksamheten är genomförd i enlighet med fullmäktiges direktiv?
- Har styrelsen löpande under året haft tillräcklig kontroll över att beslutade styrdokument följs?
- Har styrelsen med hjälp av uppföljning vid årets slut säkerställt att verksamheten är genomförd i enlighet med fullmäktiges direktiv?
- Har styrelsen vidtagit tillräckliga åtgärder med anledning av rekommendationer i 2020 års granskning?

Revisionskriterier

Revisionskriterierna utgör de bedömningsgrunder som bildar underlag för granskningens analyser, slutsatser och bedömningar. Revisionskriterier för denna granskning är:

- Kommunallagen (2017:725) 2, 5 och 10 kap.
- Aktiebolagslagen (2005:551) 8 kap.
- Årsredovisningslagen (1995:1554) 6 kap.
- Bolagsordning
- Ägardirektiv

Metod

Granskningen är genomförd med hjälp av dokumentationsstudier av styrelsens styrande och redovisande dokument samt av styrelsens protokoll. Avstämningar är genomförda med bolagets VD och ledningskoordinator samt ekonomiansvarig.

I samband med slutrevision den 14 februari 2022 har en träff genomförts mellan lekmannarevisorer, auktoriserad revisor, företrädare från styrelsen samt bolagets VD, ledningskoordinator och ekonomiansvarig. Syftet med träffen var att få information om bolagets verksamhet och resultat samt styrelsens arbete med att säkerställa en tillräcklig styrning och kontroll. Bolagets VD, ledningskoordinator samt ekonomiansvarig har som ett led i kvalitetssäkringen getts möjlighet att lämna synpunkter på rapportutkastet.

3. Bolagets uppdrag och mål

Ägarnas uppdrag till bolaget

Bolagsordning

Ägarna har i bolagsordningen preciserat ramarna för Norrlandsoperans verksamhet:

- Norrlandsoperan ska ge medlemmarna i Umeå kommun och Region Västerbotten tillgång till ett brett kulturutbud och bidra till samhället och dess utveckling genom att främja kunskap, kulturupplevelser och fri åsiktsbildning.
- Norrlandsoperan ska bedrivas med god ekonomisk hushållning.
- Norrlandsoperan ska bedrivas inom de kommunala befogenheterna som framgår av kommunallagen.

Bolagsspecifikt ägardirektiv

Norrlandsoperan ska bedriva opera-, musik- och dansproduktion samt konstutställningar och pedagogisk verksamhet samt konsulentinsatser inom scenkonst, musik och dans. Verksamheten ska kännetecknas av mångfald, jämställdhet, attraktionskraft och tillgänglighet.

Norrlandsoperan ska:

- Utveckla verksamheten för barn och unga utifrån ett barnperspektiv
- Utveckla verksamheten utifrån ett nationellt och internationellt perspektiv
- Utveckla Norrlands nätverk för Musikteater och Dans (NMD) genom att vara en aktiv part
- Utveckla pedagogisk verksamhet inom scenkonst, musik och dans
- Utveckla digitala lösningar för att nå opera-, musik- och danspubliken.
- Vara huvudman för den regionala danskonsulentverksamheten "Dans i Västerbotten".

Det bolagsspecifika ägardirektivet innehåller vissa preciseringar vad gäller de kommunala befogenheterna. Exempelvis medger ägarna avsteg från lokaliseringsprincipen för att möjliggöra samverkan och samarbeten med liknande verksamheter utanför länsgränsen. Syftet med sådan samverkan ska då vara att utveckla den egna verksamheten eller att bredda det lokala utbudet.

Frågor av principiell beskaffenhet eller av annars större vikt ska bolaget alltid lyfta till ägarna.

Generellt ägardirektiv

I april 2020 beslutade regionfullmäktige i Västerbotten om ett generellt ägardirektiv för regionens hel- och majoritetsägda bolag (RS 407–2020). I det generella ägardirektivet ställer fullmäktige krav på att bolagen ska följa de policys som är beslutade av fullmäktige i Region Västerbotten.

I det generella ägardirektivet kan man läsa att ägardirektivet blir bindande för bolagen när bolagsstämorna godkänt dokumentet. Bolagsstämman fastställde den 6 september 2021 det generella ägardirektivet.

Ägarnas krav på rapportering

Enligt det bolagsspecifika ägardirektivet ska styrelsen löpande överlämna följande handlingar till ägarna:

- Protokoll från styrelsesammanträden
- Protokoll från bolagsstämma
- Årsredovisning med förvaltningsberättelse
- Delårsredovisning
- Revisionsrapport
- Lekmannarevisors granskningsrapport

Bolagets styrelse ska årligen i förvaltningsberättelsen eller i en särskild bolagsstyrningsrapport yttra sig över om den verksamhet som bolaget har bedrivit under föregående kalenderår varit förenlig med det kommunala ändamålet med verksamheten och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Bolagets styrelse ska bland annat lämna följande information till regionstyrelsen:

- Om verksamheten bedrivits i enlighet med det kommunala ändamålet och de kommunala befogenheterna.
- Om bolaget överlämnat frågor till fullmäktige av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt.
- Utvärdering av styrelsens och VD:s arbete.
- Om styrelsens ledamöter har uppdrag, aktier, andelar eller andra intressen i företag som bolaget har affärsförbindelser med eller som är verksamt i samma bransch som bolaget.
- Hur styrelsens arbete har bedrivits, inkluderande arbetsfördelning, antal sammanträden, genomsnittlig närvaro och vem som varit sekreterare vid sammanträden.
- Hur den interna kontrollen och riskhanteringen är organiserad och fungerat.
- Samarbetet med revisor och lekmannarevisor.
- Vilka ärenden som bolagets styrelse har överlämnat till regionstyrelsen för beredning om fullmäktige ska ta ställning i dessa ärenden.

4. Granskningens resultat

Styrelsens styrning av verksamheten

Styrelsens sammanträden och protokoll

År 2021 hade bolagets styrelse fyra protokollförda sammanträden. De tre första protokollen är förda i nummerföljd. Protokollet från december 2021 är inte i nummerföljd. Flera ärenden hänvisar till bilagor. Bilagorna är inte bifogade till de signerade protokollen. Protokollen är informativa och styrelsens beslut framgår tydligt.

Vår kommentar

Styrelsen bör säkerställa att:

- Protokollen förs i nummerordning.

Styrelsens styrande dokument

Vi har granskat i vilken grad styrelsen beslutat om de styrdokument som framgår av ägardirektiven. Granskningen visar att det för år 2021 saknades ett flertal grundläggande styrdokument. Bolaget saknade exempelvis verksamhetsplan och arkivförteckning. Bolagets dokumenthanteringsplan och arkivbeskrivning var från år 2007 och i behov av revidering. Det saknades även beslut om riktlinjer inom flera av de områden som ägardirektiven lyfter fram, exempelvis arbetsmiljö, ekonomi och förvaltning, miljö med flera.

Enligt uppgift från bolagets ledningskoordinator kommer styrelsen besluta om riktlinjerna som omnämns i ägardirektiven under våren 2022.

Verksamhetsplan

Efter 2020 års granskning rekommenderade lekmannarevisorerna styrelsen att besluta om en verksamhetsplan med mätbara mål för år 2021.

Norrlandsoperans styrelse beslutade inte om någon verksamhetsplan för år 2021. Däremot beslutade styrelsen i september 2021 om en verksamhetsplan för år 2022 samt vision och mål för åren 2022–2023.

VD's verksamhetsuppdrag till operans konstnärliga enheter

År 2018 beslutade Norrlandsoperans styrelse om "Vision och mål för åren 2019–2021". Dokumentet innehöll 7 mål. Målen var övergripande och för flertalet mål framgick inte hur de skulle mätas eller utvärderas.

Vision- och måldokumentet utgjorde i sin tur grunden för de verksamhetsuppdrag VD inför år 2021 gav till cheferna för Norrlandsoperans konstnärliga enheter. VD informerade styrelsen om uppdragen och styrelsen beslutade i december 2020 att godkänna VD's uppdrag till verksamheterna inför år 2021.

Vår kommentar

Det är en brist att styrelsen inte beslutade om en verksamhetsplan med mätbara mål för år 2021 men även att det saknades andra styrdokument. Positivt är att styrelsen under hösten 2021 beslutade om en verksamhetsplan för år 2022. Verksamhetsplanen för år 2022 har dock inte granskats i denna granskning.

VD's ledningsorganisation

Under pandemin har fokus varit att se över bolagets organisation. Den första januari 2021 införde VD en ny ledningsorganisation i bolaget:

- En strategisk ledningsgrupp – där alla chefer ingår. Gruppen hanterar strategiska frågor.
- En operativ stab – bestående av VD, HR-chef, ledningskoordinator och ekonomiansvarig. Staben hanterar frågor rörande daglig drift av bolaget.
- En konstnärlig ledning – som arbetar med de strategiska konstnärliga frågorna i ett längre perspektiv. Bolaget har tre konstnärliga chefer (danschef, operachef samt musik- och orkesterchef).

Styrelsens uppföljning och kontroll

I detta avsnitt har vi följt upp ett urval av frågor med anknytning till de krav som ägarna ställt på bolaget.

Styrelsens uppföljning och kontroll över den löpande verksamheten

Vid samtliga styrelsemöten har VD muntligt informerat styrelsen om den pågående verksamheten i bolaget. Informationen framgår av protokollet. Styrelsen fattade inga beslut med anledning av VD's rapportering utan godkände enligt protokollen informationen.

Styrelsens kontroll över hantering av allmänna handlingar

Kommunala bolag omfattas av samma lagkrav som en kommun eller region vad gäller hantering av allmänna handlingar. Av ägardirektivet (p 11) framgår att allmänheten har rätt att ta del av handlingar hos bolaget enligt de grunder som gäller för allmänna handlingars offentlighet i 2 kap. tryckfrihetsförordningen och offentlighets- och sekretesslagen. Bolaget ska även säkerställa att det finns rutiner för utlämnande och sekretessprövning. Vidare framgår att bolaget ska tillämpa Umeå kommuns arkivreglemente och att kommunstyrelsen i Umeå kommun är arkivmyndighet (p 12).

Granskningen visar att Norrlandsoperan har en arkivbeskrivning och en dokumenthanteringsplan från år 2007. Någon arkivförteckning finns däremot inte. Bolaget har inte heller några dokumenterade rutiner för utlämnande och sekretessprövning av allmänna handlingar.

Vår kommentar

Vi rekommenderar styrelsen att:

- Revidera arkivbeskrivningen
- Upprätta en arkivförteckning
- Revidera dokumenthanteringsplanen
- Säkerställa att det finns dokumenterade rutiner för utlämnande och sekretessprövning av allmänna handlingar.

Styrelsens redovisning av uppdrag, aktier, andelar eller andra intressen

Enligt det generella ägardirektivet ska styrelsen redovisa om styrelsens ledamöter har uppdrag, aktier, andelar eller andra intressen i företag som bolaget har affärsförbindelser med eller som är verksamt i samma bransch som bolaget.

I början av år 2022 skickade Norrlandsoperans ledningskoordinator ut ett e-brev till samtliga styrelseledamöter med en fråga om någon av ledamöterna hade några uppdrag, aktier eller andra intressen med företag som Norrlandsoperan har affärsförbindelser med. Ledamöterna ombads svara med vändande e-brev.

Ledningskoordinator sammanställde svaren från samtliga ledamöter i ett dokument. Av sammanställningen framgår att inga ledamöter har uppdrag, aktier eller intressen i bolag som Norrlandsoperan har affärsförbindelser med. Styrelsen uppgav i sin årsredovisning att det inte finns någon kännedom om att någon av styrelsens ledamöter har uppdrag, aktier eller andelar i företag som bolaget har affärsförbindelser med.

Styrelsens utvärdering av styrelsearbetet

I samband med styrelsens sammanträde den 25 februari tog styrelsen del av det sammanställda resultatet av utvärderingsenkäterna. Utvärderingen visade att styrelsen var nöjd med sitt och VD:s arbete

Styrelsens internkontroll

Efter föregående års granskning rekommenderade lekmannarevisorerna styrelsen att utveckla sitt arbete med intern kontroll. Av internkontrollplanen bör det exempelvis framgå hur kontroller ska genomföras och av uppföljningen bör kontrolleras resultat framgå.

Av styrelsens protokoll framgår att styrelsen i februari 2021 utvärderade 2020 års internkontrollarbete. I juni 2021 beslutade styrelsen om ett internkontrollreglemente och en internkontrollplan för år 2021.

Styrelsens internkontrollreglemente

Enligt reglementet ska styrelsen med hjälp av sin interna kontroll i rimlig grad säkerställa:

- Att verksamheten bedrivs ändamålsenligt och kostnadseffektivt enligt ägardirektiv och bolagsordning.
- Att kvaliteten på rapporteringen om verksamheten och ekonomin är hög.
- Att lagar, föreskrifter, avtal och arbetsrutiner efterlevs.
- Att risker som hotar verksamheten identifieras och om möjligt åtgärdas.

Av reglementet framgår att styrelsen ska göra riskbedömningarna medan VD är ansvarig för att planera, utföra och följa upp arbetet med den interna kontrollen. VD ska minst årligen rapportera till styrelsen och ge en samlad bedömning av hur den interna kontrollen fungerat. Avvikelse, allvarliga brott eller akuta hot mot verksamheten ska VD rapportera löpande till styrelsen.

Styrelsens internkontrollplan

I juni 2021 beslutade styrelsen om sin internkontrollplan. Planen består av tre fokusområden:

- Ägardirektiv och måluppfyllelse
- GDPR och personuppgiftshantering
- Organisation

Enligt planen finns en kontrollansvarig för respektive kontrollmoment. Av planen framgår inte på vilket sätt kontrollansvarig ska genomföra kontrollerna eller när resultatet av kontrollerna ska rapporteras.

Det område styrelsen bedömt med störst risk är bristande kännedom om och anpassning till GDPR och gällande riktlinjer för personuppgiftshantering. Kontrollen består av att ledningskoordinator årligen går igenom rutiner och registerförteckning i dialog med avdelningarna i bolaget.

Uppföljning av internkontrollplanen

Enligt det generella ägardirektivet ska styrelsen redovisa till ägarna hur den interna kontrollen och riskhanteringen är organiserad och har fungerat.

Årsredovisningen innehåller övergripande information om att arbete inom styrelsens kontrollområden påbörjades under år 2021 och ska avrapporteras till styrelsen under våren 2022.

Det finns ingen beskrivning av resultat från eventuella kontroller.

Efter att styrelsen beslutade om sin internkontrollplan i juni 2021 har styrelsen inte haft någon internkontrolluppföljning i samband med sina resterande sammanträden under år 2021.

Vår kommentar

Det är positivt att styrelsen beslutat om ett reglemente och en internkontrollplan för år 2021. Planen är överskådlig. Vi bedömer dock att planen i stora delar är en arbetslista och inte en tydlig plan med bestämda kontroller som ska följas upp.

Vi bedömer att redovisningen av den interna kontrollen är allt för översiktlig. Den utgör inget underlag för bedömning av kontrollernas resultat.

Vi rekommenderar styrelsen att fortsätta utveckla sin internkontrollplan bland annat genom att tydligare ange vilka kontroller som behöver genomföras, hur ofta kontrollerna ska genomföras och när styrelsen ska få information om kontrollernas resultat.

Norrlandsoperans ekonomiska resultat 2021

Under år 2021 har styrelsen i samband med sina möten fått information om verksamhetens ekonomi. Verksamheten har under hela året redovisat ett ekonomiskt överskott. Överskottet beror till största delen på den pågående pandemin och uteblivna produktionskostnader samt lägre kostnader för personal, marknadsföring och resor med mera. Trots att verksamheten kommit i gång under hösten 2021 har bolaget svårt att omsätta 2021 års anslag fullt ut. Bolagets resultat per den sista december 2021 blev 7 000 kronor.

Styrelsens årsredovisning

Krav på årsredovisningen

Enligt årsredovisningslagen ska styrelsens förvaltningsberättelse innehålla en rättvisande översikt över utvecklingen av bolagets verksamhet, ställning och resultat. Styrelsen ska redogöra för händelser av väsentlig betydelse för företaget som inträffat under räkenskapsåret. Styrelsen ska enligt årsredovisningslagen också redogöra för företagets förväntade framtida utveckling inklusive beskrivningar av väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer.

Enligt ägardirektivet ska bolagets styrelse i sin förvaltningsberättelse redogöra för om verksamheten bedrivits i enlighet med det kommunala ändamålet och inom de kommunala befogenheterna.

Styrelsens årsredovisning för år 2021

I årsredovisningen redogjorde styrelsen för bolagets verksamhet under år 2021. Såväl väsentliga händelser under år 2021 som bolagets framtida utveckling. Bolagets verksamhet har präglats hårt av pandemin. Inställda och framflyttade föreställningar, mindre publik i salongerna men även en ökad digitalisering av olika produktioner. Trots pandemin har redovisade Norrlandsoperan en ökning av antalet produktioner från 105 (år 2020) till 132 (år 2021). En ökning på nästan 26 procent.

Årsredovisningen ger en omfattande beskrivning av den verksamhet bolaget genomfört under året. I årsredovisningen beskrivs exempelvis på vilket sätt Norrlandsoperan arbetat med mångfald, jämställdhet och tillgänglighet samt fokus på att arbeta utifrån ett barnperspektiv, att arbeta med samverkan med mera.

Vår kommentar

Det är positivt att årsredovisningen ger en omfattande beskrivning av Norrlandsoperans verksamhet. Avsaknad av mätbara mål gör det dock svårt att värdera resultatet.

Positivt är att det i styrelsens årsredovisning finns en koppling till ägarnas direktiv.

Följsamhet till de kommunala befogenheterna

Enligt ägardirektivet ska styrelsen årligen i förvaltningsberättelsen eller i en särskild bolagsstyrningsrapport yttra sig över om bolagets verksamhet varit ändamålsenlig och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Vidare står i ägardirektivet att styrelsen ska lämna en utvärdering av hur verksamheten bedrivits i förhållande till ägardirektiven och att styrelsens underlag ska vara utformat så att det kan läggas till grund för regionstyrelsens och kommunstyrelsens uppsiktsplikt samt till lekmannarevisors granskning.

I ägardirektivet anges följande principer för de kommunala befogenheterna:

- Lokaliseringsprincipen
 - Principen innebär enligt ägardirektivet att verksamheten huvudsakligen ska bedrivas i Umeå kommun och Västerbottens län. Ömsesidig samverkan, samarbete eller utbyten med liknande verksamheter utanför länsgränsen kan genomföras om det utvecklar den egna verksamheten eller breddar det lokala utbudet.
- Likställighetsprincipen och förbudet mot stöd till enskild

- Ovanstående två principer innebär att de avtal och samarbeten av kommersiell karaktär som Norrlandsoperan ingår ska vara på affärsmässiga grunder och på lika villkor för alla.
- Självkostnadsprincipen och icke-vinstprincipen
 - Principerna innebär att verksamheten ska bedrivas med målsättningen att resultatet efter finansnetto uttryckt som ett snitt under tre år ska vara positivt.

Styrelsen har översiktligt beskrivit sin verksamhet i förhållande till de kommunala principerna som utgör ram för verksamheten i sin årsredovisning. Det finns utöver beskrivningen i årsredovisningen ingen ytterligare utvärdering av hur bolaget förhållit sig till principerna. Styrelsen bedömer att verksamheten utförts inom ramen för bolagets befogenheter.

Vår kommentar

Vi noterar att beskrivningen är översiktlig när det gäller följsamheten till de kommunala befogenheterna men gör ingen annan bedömning än styrelsen om att verksamheten i huvudsak utförts inom ramen för bolagets befogenheter.

Uppföljning av 2020 års rekommendationer

Efter föregående års granskning lämnade lekmannarevisorerna tre rekommendationer till styrelsen:

- Besluta om en verksamhetsplan med mätbara mål. Det bör framgå av verksamhetsplanen hur målen ska följas upp.
- Utveckla uppföljningen av verksamheten i årsredovisningen utifrån ägarnas direktiv och styrelsens mål.
- Utveckla arbetet med intern kontroll. Av internkontrollplanen bör det framgå hur kontrollerna ska genomföras. Av uppföljningen bör kontrollernas resultat framgå.

Vår granskning visar att arbete påbörjats under år 2021 för samtliga rekommendationer.

Vår kommentar

Det är positivt att styrelsen under år 2021 påbörjat åtgärder med anledning av föregående års rekommendationer.

5. Svar på revisionsfrågor

Pandemin hade även år 2021 en stor påverkan på Norrlandsoperans verksamhet. Föreställningar fick ställas in, skjutas upp eller digitaliseras. Av granskningen framgår att VD agerade aktivt under året för att hålla i gång och fortsätta utveckla verksamheten trots de negativa effekterna som pandemin medförde. Med hänsyn till omständigheterna bedömer vi att bolagets verksamhet genomfördes på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt. Styrelsen saknade dock en verksamhetsplan för år 2021 och den interna kontrollen var inte tillräckligt utvecklad. Vi bedömer dock att styrelsens styrning, uppföljning och kontroll inte var helt tillfredsställande.

Bolagets styrelse bedömer att verksamheten år 2021 genomfördes i enlighet med bolagets kommunala ändamål och de kommunala befogenheterna. Vi gör ingen annan bedömning.

Revisionsfråga	Bedömning	Vår kommentar
Har styrelsen med hjälp av grundläggande styrdokument säkerställt att verksamheten är genomförd i enlighet med fullmäktiges direktiv?	Nej	Bolaget saknade en verksamhetsplan med mätbara mål för år 2021. Kraven på beslut om vissa grundläggande styrdokument som finns i bolagets nya ägardirektiv hade ännu inte hunnit hanteras under hösten 2021.
Har styrelsen löpande under året haft tillräcklig kontroll över att beslutade styrdokument följs?	Delvis	Granskningen visar att bolagets interna kontroll inte var tillräckligt utvecklad för att utgöra ett verktyg för styrelsens uppföljning av verksamheten. Av protokoll framgår att styrelsen löpande höll sig informerad om bolagets ekonomi och verksamhet under året.
Har styrelsen med hjälp av uppföljning vid årets slut säkerställt att verksamheten är genomförd i enlighet med fullmäktiges direktiv?	Nej	Årsredovisningen innehåller visserligen en informativ beskrivning av verksamheten som genomförts under året men avsaknad av mätbara mål gör det svårt att bedöma resultatet.
Har styrelsen vidtagit tillräckliga åtgärder med anledning av rekommendationer i 2020 års granskning?	Delvis	Styrelsen har under hösten beslutat om en verksamhetsplan för år 2022. Vi har inte granskat den nya verksamhetsplanen. Arbetet med den interna kontrollen behöver fortsatt utvecklas.

Rekommendationer

Vi rekommenderar styrelsen att:

- Säkerställa att arkivbeskrivningen blir reviderad.

- Säkerställa att det finns en arkivförteckning.
- Säkerställa att dokumenthanteringsplanen revideras.
- Säkerställa att det finns dokumenterade rutiner för utlämnande och sekretessprövning av allmänna handlingar.
- Fortsätta utveckla internkontrollplanen.

Umeå den 17 mars 2022

Eva Moe
Certifierad kommunal revisor
Revisionskontoret
Region Västerbotten

Bilaga 1: Granskning av styrande dokument:

Styrande dokument	Har styrelsen beslutat om dokumentet? (Ja/Nej)	Datum för beslut	Paragraf	Kommentar
Verksamhetsplan för år 2021 med strategiska mål för de närmaste tre åren	Nej	-	-	I september § 39 beslutade styrelsen om en verksamhetsplan för år 2022 och i december § 7 om en verksamhetsplan för år 2023.
Budget för år 2021	Ja	2021-06-11	25	Reviderad budget för år 2021 samt budget för år 2022 och 2023.
Arbetsordning	Ja	2021-06-11	20	
Instruktion till VD	Ja	2021-06-11	21	
Attest- och delegationsordning	Ja	2021-06-11	18	VD, HR-chef/Vice VD attesterar ersättningar till styrelse. Lämplighet att underställd attesterar överställd?
Policy/riktlinjer för arbetsmiljö	Nej			Kommer hanteras i samband med konstituerande styrelsemöte i maj 2022.
Policy/riktlinjer för ekonomi och förvaltning	Nej			Se ovan.
Policy/riktlinjer för jämställdhet och jämlikhet	Nej			Se ovan.
Policy/riktlinjer för kommunikation	Nej			Se ovan.
Policy/riktlinjer för kvalitet	Nej			Se ovan.
Policy/riktlinjer för miljö	Nej			Se ovan.
Policy/riktlinjer för säkerhet	Nej			Se ovan.
Internkontrollplan för år 2021	Ja	2021-06-11	22	Beslut om reglemente för IK samt plan för IK med utvalda fokusområden.
Arkivbeskrivning och arkivförteckning	-	Arkivbeskrivningen är från år 2007.		Umeå kommuns arkivreglemente ska tillämpas. Arkivbeskrivning och arkivförteckning ska finnas enligt Umeå kommuns arkivreglemente.
Dokumenthanteringsplan	-	2007		Kommunstyrelsen är arkivmyndighet. Dokumenthanteringsplan är inte uppdaterad sedan år 2007.